

Αποτελέσματα Εκδηλώσεων
Μονάδας Δικονομικού Δικαίου.

 UNIC | Μονάδα
Δικονομικού Δικαίου

Εκδήλωση της Μονάδας Δικονομικού Δικαίου
(Procedural Law Unit) της Νομικής Σχολής του
Πανεπιστημίου Λευκωσίας με θέμα:

«Ίδρυση Σχολής Δικαστών στην Κύπρο»

18 Δεκεμβρίου 2019 | Πανεπιστημίο Λευκωσίας

Πίνακας περιεχομένων

Πίνακας περιεχομένων	3
Η Μονάδα Δικονομικού Δικαίου του Πανεπιστημίου Λευκωσίας.....	4
Η εκδήλωση.....	5
Το Νομοσχέδιο	7
Οι εισηγήσεις των τεχνοκρατών.....	9
Dr John Sorabji, Principal Legal Advisor to the Lord Chief Justice and Master of the Rolls, Senior Teaching Fellow, Faculty of Law, UCL	9
Christa Christensen, Employment Judge, Director of Training for Tribunals, Judicial College, England and Wales	10
Hon. Ms. Aileen Donnelly, Judge of the Court of Appeal, Ireland	11
Αικατερίνη Γ. Μπετσικώκου, Εφέτης Αθηνών και Διδάσκουσα στην Εθνική Σχολή Δικαστών Ελλάδος	12
Πέτρος Αλικάκος, Πρόεδρος Πρωτοδικών Αθηνών.....	15
Συμπεράσματα εκδήλωσης	17
Υποστηρικτές εκδήλωσης	18

Η Μονάδα Δικονομικού Δικαίου του Πανεπιστημίου Λευκωσίας

Η Μονάδα Δικονομικού Δικαίου του Πανεπιστημίου Λευκωσίας (Procedural Law Unit at UNic) ιδρύθηκε εντός του έτους 2019, με σκοπό την επιστημονική έρευνα στο δικονομικό δίκαιο και στους μηχανισμούς επίλυσης διαφορών ιδιωτικού και δημοσίου δικαίου καθώς και υποθέσεων ποινικού δικαίου (αστικό δικονομικό, ποινικό δικονομικό και διοικητικό δικονομικό δίκαιο). Οι δραστηριότητες της Μονάδας περιλαμβάνουν την ακαδημαϊκή έρευνα, την σύνταξη εκθέσεων εμπειρογνωμοσύνης (expert reports), τη διοργάνωση συνεδρίων, σεμιναρίων, ομιλιών, ημερίδων, συζητήσεων καθώς και εκπαιδεύσεων (trainings) ενημερωτικού ή/και παρεμβατικού χαρακτήρα στον τομέα της απονομής της δικαιοσύνης στην Κύπρο, σε νομικές παραδόσεις που σχετίζονται άμεσα ή έμμεσα με το κυπριακό δίκαιο, όπως το ελληνικό δίκαιο, το κοινοδίκαιο, το ευρωπαϊκό και το διεθνές δίκαιο. Στο πλαίσιο αυτό, το ερευνητικό προφίλ της Μονάδας ξεπερνά τα σύνορα του Κυπριακού δικαίου καθώς ενδιαφέρεται για τις εξελίξεις στο δικονομικό δίκαιο τόσο σε εθνικό όσο και σε διεθνές επίπεδο. Επίσης, η Μονάδα δύναται να συνεργαστεί με άλλα ερευνητικά κέντρα στην Κύπρο, πανευρωπαϊκά και διεθνώς.

Η Μονάδα διοικείται από πενταμελή ομάδα νομικών, (Δρ Άννα Πλεύρη, Δρ Νικόλας Κυριακίδης, Δρ Βάγια Πολυζωίδου, Δρ Δέσποινα Κυπριανού, κος Άγις Γεωργιάδης) με επικεφαλής, ως Διευθύντρια (Director), την Δρα Άννα Εμ. Πλεύρη, Επίκουρη Καθηγήτρια Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, Δικηγόρο και Co-director τον Δρα Νικόλα Κυριακίδη, Δικηγόρο και διδάσκοντα στο Τμήμα Νομικής του Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

DIRECTOR

Dr Anna Plevri

Assistant Professor,
School of Law,
Department of Law

CO-DIRECTOR

Dr Nicolas Kyriakides

Adjunct Faculty, School
of Law, Department of
Law

Η εκδήλωση

Την Τετάρτη 18/12/2019 πραγματοποιήθηκε στο Αμφιθέατρο UNESCO του Πανεπιστημίου Λευκωσίας η εναρκτήρια εκδήλωση της Μονάδας Δικονομικού Δικαίου (Procedural Law Unit) της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

Η εκδήλωση επικεντρώθηκε στην επικείμενη ίδρυση της Σχολής Δικαστών στη Κύπρο, το πλαίσιο λειτουργίας της οποίας προβλέπεται στο Νομοσχέδιο με τίτλο «*Νόμος που Προνοεί για την ίδρυση και λειτουργία της Σχολής Δικαστών και για συναφή θέματα*» και αφορά τον περί της Ίδρυσης και Λειτουργίας της Σχολής Δικαστών Νόμο του 2019.

Σκοπός της εκδήλωσης ήταν η έναρξη και πρόσκληση σε δημόσια διαβούλευση και δημόσιο διάλογο δικηγόρων, δικαστών και θεσμικών αξιωματούχων και των λειτουργών της δικαιοσύνης στη Κύπρο ευρύτερα και η πρόκληση συζήτησης για το πλαίσιο λειτουργίας της Σχολής Δικαστών στη Κύπρο, τους στόχους λειτουργίας της με την κατάθεση και μελέτη παραδειγμάτων και εμπειριών αναφορικά με το πλαίσιο λειτουργίας αντίστοιχων Σχολών Δικαστών, οι οποίες λειτουργούν σε διάφορες χώρες του εξωτερικού με διάφορες νομικές παραδόσεις, έχοντας υπόψη το μικτό νομικό σύστημα της Κύπρου.

Στην εκδήλωση προσκλήθηκαν για να καταθέσουν την εμπειρία τους πέντε εμπειρογνώμονες από την Ελλάδα, την Ουαλία και την Ιρλανδία. Συγκεκριμένα τις εισηγήσεις τους κατέθεσε η κυρία **Αικατερίνη Γ. Μπετσικώκου**, Εφέτης Αθηνών και διδάσκουσα στην Εθνική Σχολή Δικαστών Ελλάδος, η εισήγηση της οποίας αφορούσε την *Αναγκαιότητα της Σχολής Δικαστών και η διαρκής επιμόρφωση των δικαστών*, ο κύριος **Πέτρος Αλικάκος**, Πρόεδρος Πρωτοδικών Αθηνών, η εισήγηση του οποίου είχε ως θέμα την *δικαστική εκπαίδευση στην Ελλάδα, Ιστορία παρόν και προοπτικές*. Περαιτέρω, τις εμπειρίες τους κατέθεσε η κυρία **Christa Christensen**, Employment Judge, Director of Training for Tribunals, Judicial College, England and Wales, η εισήγηση της οποίας είχε θέμα *Curriculum development & training methods: partnership working with education specialists*, η κυρία **Hon. Ms. Aileen Donnelly**, Judge of the Court of Appeal, Ireland με θέμα εισήγησης *Judicial Training: Moving from ad hoc Committee to statutory Committee* και ο κύριος **Dr John Sorabji**, Principal Legal Advisor to the Lord Chief Justice and Master of the Rolls, Senior Teaching Fellow, Faculty of Law, UCL με θέμα *Judicial Training for Digital Dispute Resolution*.

Ο κ. Θανάσης Κορφιώτης, Γραμματέας του Παγκύπριου Δικηγορικού Συλλόγου, στο χαιρετισμό του εξήρε τις πρωτοβουλίες του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, τονίζοντας την αναγκαιότητα ίδρυσης Σχολής Δικαστών στη Κύπρο και τη συνεχή επιμόρφωση των δικαστών έχοντας πάντα υπόψη τις προκλήσεις που καλείται ν' αντιμετωπίσουν ως

λειτουργοί της Δικαιοσύνης, ενώ ο κύριος Αχιλλέας Αιμιλιανίδης, Καθηγητής και Κοσμήτορας της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Λευκωσίας τόνισε την ανάγκη αλλαγής κουλτούρας στο δικαστικό σώμα και την αναγκαιότητα έναρξης διαλόγου για τη περαιτέρω εξέλιξη και αντιμετώπιση των προκλήσεων που αντιμετωπίζει η Κυπριακή Δικαιοσύνη. Ο Δρ. Νικόλας Κυριακίδης, εκ των Διευθυντών του Κέντρου Δικονομικών Μελετών του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, κατά το χαιρετισμό του έδωσε το στίγμα της εκδήλωσης, σημειώνοντας την αναγκαιότητα μεταρρύθμισης και συνεχούς εξέλιξης της δικαιοσύνης στη Κύπρο μέσω έρευνας και διαλόγου, η οποία σταδιακά θα πρέπει να αποκτήσει δική της νομική παράδοση. Όπως σημείωσε, μια τέτοια εξέλιξη προϋποθέτει αρμονική συνεργασία μεταξύ του Υπουργείου Δικαιοσύνης, της Βουλής των Αντιπροσώπων, του Ανώτατου Δικαστηρίου της Κυπριακής Δημοκρατίας, του Γενικού Εισαγγελέα, των Δικηγόρων, των ακαδημαϊκών και ενεργών πολιτών, οι οποίοι είναι οι κατ' εξοχή συμμετέχοντες και επηρεαζόμενοι από τον τρόπο λειτουργίας του συστήματος δικαιοσύνης στη Κύπρο.

Συντονιστές της εκδήλωσης ήταν η Δρ. Βάγια Πολυζωίδου, Λέκτορας Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Λευκωσίας και ο Δρ. Νικόλας Κυριακίδης, Δικηγόρος, Διδάσκων της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

Την εκδήλωση υποστήριξαν το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας και τα Δικηγορικά Γραφεία Patrikios Pavlou & Associates, Eliades & Partners, Scordis, Papapetrou & Co, Soteris Pittas & Co LLC, Harris Kyriakides LLC, Michael Kyprianou LLC, ενώ χορηγός φιλοξενίας ήταν το ξενοδοχείο The Classic.

Το Νομοσχέδιο

Το Νομοσχέδιο όπως έχει σημειωθεί θα αφορά τον Περί Ίδρυση και Λειτουργίας της Σχολής Δικαστών Νόμο του 2019 και αποτελείται συνολικά από εννέα άρθρα. Με το εν λόγω Νομοσχέδιο ιδρύεται η Σχολή Δικαστών με έδρα το Ανώτατο Δικαστήριο της Κυπριακής Δημοκρατίας ενώ προβλέπεται κατά τρόπο λεπτομερή, παρά τα λιγοστά του άρθρα, ο τρόπος διάρθρωσης της Σχολής Δικαστών και το γενικότερο πλαίσιο λειτουργίας της.

Η ευθύνη της Σχολής Δικαστών εκτείνεται σε όλες τις πτυχές της επαγγελματικής κατάρτισης και επιμόρφωσης των μελών της Δικαστικής Υπηρεσίας, καθώς και η ανάπτυξη έρευνας σε ζητήματα που αφορούν τη δικαιοσύνη. Το Νομοσχέδιο συγκεκριμενοποιεί με τρόπο μη αποκλειστικό τα εν λόγω καθήκοντα. Συγκεκριμένα η Σχολή Δικαστών θα είναι υπεύθυνη για την προώθηση και τη συνεχή επικαιροποίηση των αναγκών των δικαστών για εκπαίδευση, την ανάπτυξη προγραμμάτων για τη δια βίου εκπαίδευση και επιμόρφωση των Δικαστών, τη διευκόλυνση της σχεδιασμένης ανάπτυξης και παράδοσης σύγχρονων και σχετικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων και πρωτοβουλιών στους Δικαστές, την εκπροσώπηση, επεξήγηση, προστασία και προώθηση της βασικής αξίας της δικαστικής ανεξαρτησίας, ηθικής και δεοντολογίας, την ετοιμασία βραχυπρόθεσμων, μεσοπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων εκπαιδευτικών και επιμορφωτικών στρατηγικών για τη δικαστική εκπαίδευση, την παροχή συμβουλής/ γνώμης στον Πρόεδρο του Ανώτατου Δικαστηρίου σε σχέση με την ανάπτυξη της εκπαίδευσης και επιμόρφωσης των Δικαστών, την εκτέλεση ή ενθάρρυνση για εκτέλεση ερευνών, μελετών και άλλων έργων, καθώς και την οργάνωση ή ενθάρρυνση για οργάνωση συνεδρίων, διαλέξεων, άλλων επιμορφωτικών εκδηλώσεων και ανταλλαγή επισκέψεων.

Περαιτέρω, σημαντική κρίνεται η πρόνοια του Νομοσχεδίου για τη συνεργασία της Σχολής Δικαστών με Πανεπιστήμια, οργανισμούς και πρόσωπα που είναι δυνατό να συμβάλουν στην επίτευξη των σκοπών της, ενώ δεν αποκλείεται η παρακολούθηση διαλέξεων ή μαθημάτων της Σχολής Δικαστών και από Δικηγόρους και λειτουργούς της Δικαιοσύνης.

Η διοικητική εποπτεία της Σχολής Δικαστών ανατίθεται στο Συμβούλιο, πρόεδρος του οποίου ορίζεται ο εκάστοτε Πρόεδρος του Ανώτατου Δικαστηρίου, χωρίς να αποκλείεται ο διορισμός οποιουδήποτε άλλου προσώπου που θα υποδεικνύει ο εκάστοτε Πρόεδρος του Ανώτατου Δικαστηρίου. Το Συμβούλιο θα κληθεί να εκδώσει τους εσωτερικούς κανονισμούς για τη λειτουργία του.

Το Νομοσχέδιο προνοεί τα μέλη του Συμβουλίου, τα οποία όπως καθίσταται ευδιάκριτο από το σχετικό Νομοσχέδιο αποτελείται από μέλη της Δικαστικής Υπηρεσίας, όλων των δικαιοδοσιών αλλά και ακαδημαϊκό προσωπικό, επιδιώκοντας

ουσιαστικά την ευρύτητα της εκπροσώπησης. Η θητεία των μελών του Συμβουλίου είναι πέντε έτη.

Ο Πρόεδρος θα διορίζει, κατόπιν συνεννόησης με τα μέλη του Ανώτατου Δικαστηρίου τα υπόλοιπα μέλη του Συμβουλίου, το οποίο θα αποτελείται από δύο Δικαστές του Ανώτατου Δικαστηρίου, ένα Δικαστή Επαρχιακού Δικαστηρίου με δικαιοδοσία σε πολιτικές υποθέσεις, ένα Δικαστή Επαρχιακού Δικαστηρίου με δικαιοδοσία σε ποινικές υποθέσεις, ένα Δικαστή Διοικητικού Δικαστηρίου, ένα Δικαστή Δικαστηρίου ειδικής δικαιοδοσίας, το Πρόεδρο της Ένωσης Δικαστών και ένα ακαδημαϊκό νομικό.

Εκτός από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου η Σχολή Δικαστών θα διοικείται από το Διευθυντή της Σχολής, ο οποίος θα διορίζεται για τρία έτη, επίσης από τον Πρόεδρο του Ανώτατου Δικαστηρίου και ο οποίος θα πρέπει να προέρχεται από τη Δικαστική Υπηρεσία. Εντύπωση προκαλεί η ευρεία διακριτική ευχέρεια του Προέδρου του Ανώτατου Δικαστηρίου, ο οποίος θα μπορεί να ανανεώσει τη θητεία του Διευθυντή για όσο χρόνο θεωρεί κατάλληλο ή να παύσει το Διευθυντή.

Ο ρόλος του Διευθυντή όπως προσδιορίζεται στο σχετικό Νομοσχέδιο είναι καθοριστικός για το τρόπο λειτουργίας της Σχολής αφού είναι ο υπεύθυνος για τη λειτουργία της Σχολής και τη κατάρτιση του εκπαιδευτικού προγράμματος αυτής σε όλες τις πτυχές της. Ο Διευθυντής θα πλαισιώνεται από προσωπικό πλήρους και μερικής απασχόλησης, ενώ θα λογοδοτεί ετησίως συντάσσοντας έκθεση για τις δραστηριότητες της Σχολής προς το Ανώτατο Δικαστήριο.

Οι εισηγήσεις των τεχνοκρατών

Όπως έχει διαφανεί από τη πιο πάνω σύντομη παρουσίαση του Νομοσχεδίου, ο τρόπος λειτουργίας της Σχολής Δικαστών στη Κύπρου δεν καθορίζεται κατ' αποκλειστικό τρόπο από το σχετικό Νομοσχέδιο, ενώ τόσο ο Πρόεδρος του Ανώτατου Δικαστηρίου όσο και ο Διευθυντής της Σχολής έχουν ευρεία διακριτική ευχέρεια στο τρόπο λειτουργίας της Σχολής.

Κατά συνέπεια, καθίσταται σαφές ότι η άντληση εμπειριών από αντίστοιχες Σχολές Δικαστών που λειτουργούν στο εξωτερικό είναι πολύ σημαντική ώστε να είναι δυνατή η άσκηση της διακριτικής ευχέρειας του Προέδρου του Ανώτατου Δικαστηρίου όσο και του Διευθυντή κατά τρόπο που ανταποκρίνεται στα πλέον σύγχρονα πρότυπα, ενώ δεν πρέπει να λησμονείται ότι το Νομοσχέδιο υπονοεί και επιτρέπει το διάλογο των λειτουργών της Σχολής Δικαστών με την ακαδημαϊκή κοινότητα, επιτρέποντας έτσι το διάλογο και τη συνεργασία για τη διαμόρφωση ενός πλέγματος λειτουργίας που εξυπηρετεί και επιτρέπει την αντιμετώπιση των σύγχρονων προκλήσεων που αντιμετωπίζει η Δικαστική Υπηρεσία. Προς τη κατεύθυνση αυτή είναι η ακόλουθη παράθεση περίληψης των εισηγήσεων που παρουσιάστηκαν στην εκδήλωση.

- **Dr John Sorabji, Principal Legal Advisor to the Lord Chief Justice and Master of the Rolls, Senior Teaching Fellow, Faculty of Law, UCL με θέμα Judicial Training for Digital Dispute Resolution.**

Στην εισήγηση του ο Δρ. **John Sorabji** σημείωσε το ρόλο που άρχισε σταδιακά να διαδραματίζει η τεχνολογία στο τομέα της Δικαιοσύνης. Η επιτυχημένη μετάβαση της δικαιοσύνης στην ψηφιακή εποχή απαιτεί τη διαμόρφωση ενός πλάνου εκπαίδευσης των Δικαστικών λειτουργών σε σχέση με την υφιστάμενη τεχνολογία αλλά παράλληλα θα προετοιμάζει τους Δικαστικούς λειτουργούς για την τεχνολογία που θα εφαρμοστεί στο μέλλον, όπως είναι για παράδειγμα η τεχνητή νοημοσύνη.

Ο εισηγητής, κατά την ανάπτυξη του, σημείωσε ότι το Νομοσχέδιο παρέχει τη δυνατότητα διαμόρφωσης και ανάπτυξης στρατηγικής για την επιμόρφωση των Δικαστικών λειτουργών στο τομέα της τεχνολογίας. Ιδιαίτερα ο Δρ. John Sorabji υπογράμμισε τη σημασία επιμόρφωσης των Δικαστικών λειτουργών στο τομέα της τεχνολογίας ενόψει της διεθνούς τάσης για εισαγωγή της ηλεκτρονικής δικαιοσύνης. Συγκεκριμένα η ηλεκτρονική δικαιοσύνη στη βάση και της εμπειρίας της Αγγλίας, προϋποθέτει Δικαστές που είναι σε θέση να χειριστούν ηλεκτρονικά προγράμματα διαχείρισης υποθέσεων, να πραγματοποιεί ακροάσεις ηλεκτρονικά μέσω τηλεδιάσκεψης. Η πραγματοποίηση «ηλεκτρονικών ακροάσεων» θα χρειαστεί εκπαίδευση σε ζητήματα χειρισμού μαρτύρων και κατάθεσης τεκμηρίων. Η χρήση της τεχνητής νοημοσύνης (AI) σε τομείς διαχείρισης των υποθέσεων, όπως είναι για

παράδειγμα η εξαγωγή συμπερασμάτων στη βάση των Δικογράφων θα χρειαστεί Δικαστές εξοικειωμένους με τον τρόπο λειτουργίας και εφαρμογής της τεχνητής νοημοσύνης, τη σχετική ορολογία, τις διακρίσεις που υφίστανται μεταξύ των διάφορων ειδών τεχνητής νοημοσύνης και το τρόπο διαχείρισης των πληροφοριών που εξάγονται μέσω εφαρμογής του συστήματος τεχνητής νοημοσύνης.

Ο Δρ. **Dr John Sorabji** σημείωσε επίσης την ανάγκη εκπαίδευσης των Δικαστών στους κινδύνους που υπάρχουν από τη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης στο τομέα της Δικαιοσύνης και ιδιαίτερα τη υποκατάσταση του Δικαστή από τις πληροφορίες που εξάγονται από συστήματα τεχνητής νοημοσύνης και την υπερβολική εξάρτηση του Δικαστή από τα συμπεράσματα τέτοιων συστημάτων. Όπως ανέφερε, κατά τη χρήση τέτοιων τεχνολογιών υπάρχει ο κίνδυνος οι Δικαστές να απωλέσουν σταδιακά τις ικανότητες που απέκτησαν δια μέσου της εμπειρίας τους. Η επίτευξη των στόχων αυτών, απαιτεί τη στενή συνεργασία με το ακαδημαϊκό προσωπικό.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει η αναφορά του **Dr John Sorabji** στους περιορισμούς και τεχνικά ελαττώματα τέτοιων συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης, από τα οποία οι Δικαστές θα πρέπει να προειδοποιηθούν. Χαρακτηριστικό είναι το παράδειγμα των Η.Π.Α. όπου η χρήση συστημάτων τεχνητής νοημοσύνης κατέδειξε ότι το ίδιο το σύστημα, εξαιτίας των πληροφοριών στις οποίες στήριζε τις αποφάσεις του, έκανε διακρίσεις στη βάση ρατσιστικών κριτηρίων. Ως εκ τούτου οι Δικαστές θα πρέπει να εκπαιδεύονται στο να διαχειρίζονται τα συμπεράσματα για να καταλήγουν σε ασφαλή συμπεράσματα σε σχέση με τα σφάλματα δικαστικών προηγούμενων.

- **Christa Christensen, Employment Judge, Director of Training for Tribunals, Judicial College, England and Wales**, η εισήγηση της οποίας είχε θέμα **Curriculum development & training methods: partnership working with education specialists**

Η εισήγηση της κυρίας **Christensen** επικεντρώθηκε στην ανάλυση των αρχών που καταγράφονται στο Declaration of Judicial Training Principles¹ του International Organization for Judicial Training και συγκεκριμένα στις αρχές 8, 9 και 10.

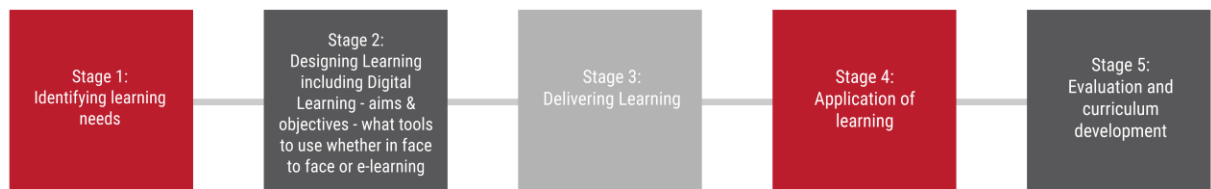
Με αναφορά στην αρχή υπ' αριθμό 8 η κυρία **Christensen** εστίασε στην πολυπλοκότητα του δικαστικού ρόλου και την ανάγκη όπως η δικαστική εκπαίδευση να περιλαμβάνει νομική εκπαίδευση και μη νομική εκπαίδευση, λαμβάνοντας πάντα υπόψη το κοινωνικό πλαίσιο εντός του οποίου λειτουργεί και υφίσταται ο τομέας της Δικαιοσύνης. Ένας Δικαστής θα πρέπει να είναι σε θέση ν' αναγνωρίζει και να παραμερίζει τις δικές του προκαταλήψεις και αντιλήψεις, ώστε να μην επηρεάζουν

¹ https://ncfsc-web.squiz.cloud/__data/assets/pdf_file/0014/6152/2017-principles.pdf

την κρίση του. Κατά συνέπεια η εκπαίδευση πρέπει να περιλαμβάνει το ουσιαστικό δίκαιο και δικονομικό δίκαιο, την ανάπτυξη επικοινωνιακών δεξιοτήτων, τη δικαστική συμπεριφορά, την ισότητα και το σεβασμό στη διαφορετικότητα και αντίληψη του ευρύτερου κοινωνικού πλαισίου.

Με αναφορά στην αρχή υπ' αριθμό 9, η οποία αναφέρει ότι «*Η εκπαίδευση πρέπει να καθορίζεται και να ελέγχεται από τη Δικαστική Υπηρεσία και να παραδίδεται από μέλη του Δικαστικού Σώματος τα οποία έχουν εκπαιδευτεί για τον σκοπό αυτό. Εκπαίδευση μπορούν να παρέχουν και άτομα που δεν είναι Δικαστές στην κατάλληλη περίπτωση.*» σημείωσε ότι δεν αποκλείεται η συνεργασία μεταξύ Δικαστικών και επαγγελματιών, αρκεί η εκπαίδευση να παρέχεται και να ελέγχεται από το Δικαστικό σώμα.

Η εκπαίδευση θα πρέπει να παρέχεται με σύγχρονα μέσα και να λαμβάνει υπόψη τις καλύτερες πρακτικές. Έτσι η παράδοση και ετοιμασία υλικού προς τους εκπαιδευόμενους και η διοργάνωση ομαδικών εκπαιδύσεων θα παρέχει την ευκαιρία στους Δικαστές να μάθουν ο ένας από την εμπειρία του άλλου, ενώ η διεξαγωγή δικών με ηθοποιούς και η συζήτηση λαθών και βέλτιστων πρακτικών θα κάνει την εκπαίδευση αποτελεσματική. Κλείνοντας, η κα Christensen σημείωσε ότι είναι σημαντικό οι διάφορες μέθοδοι διδασκαλίας να αξιολογούνται συνεχώς, ως προς την αποτελεσματικότητά τους στην πράξη, με στόχο τον εμπλουτισμό των προγραμμάτων εκπαίδευσης κατά τρόπο που να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στις ανάγκες της Δικαστικής Υπηρεσίας. Παρατίθεται αυτούσιος ο κύκλος εκπαίδευσης των Δικαστών όπως παρατέθηκε στη παρουσίαση της κυρίας Christensen:

- Hon. Ms. Aileen Donnelly, Judge of the Court of Appeal, Ireland με θέμα εισήγησης **Judicial Training: Moving from ad hoc Committee to statutory Committee**

Η Εισήγηση της κυρίας **Aileen Donnelly** παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τη Κύπρο, καθότι η Ιρλανδία βρίσκεται αυτή τη στιγμή σε μεταρρυθμίσεις. Επίκεντρο των μεταρρυθμίσεων είναι το Judicial Council Act 2019, το οποίο καθιερώνει για πρώτη

φορά Δικαστικό Συμβούλιο στην Ιρλανδία, το οποίο μεταξύ άλλων θα αναλάβει και ζητήματα εκπαίδευσης Δικαστών, θεσμοθετώντας για πρώτη φορά την εκπαίδευση των Δικαστών στην Ιρλανδία.

Η νέα νομοθεσία θεσμοθετεί Εθνικό Δικαστικό Συνέδριο, στο οποίο αναμένεται να συμμετάσχουν όλοι οι Δικαστές. Περαιτέρω θεσμοθετεί αντίστοιχα συνέδρια σε κάθε δικαστική βαθμίδα, όπως για παράδειγμα σ' επίπεδο επαρχιακών δικαστηρίων και επίπεδο Ανώτατου Δικαστηρίου. Περαιτέρω παρέχεται η δυνατότητα χρηματοδότησης Δικαστών για τη συμμετοχή σε συνέδρια του εξωτερικού ή εσωτερικού.

Στη σχετική μεταρρύθμιση υπάρχουν πρόνοιες αντίστοιχες με το Νομοσχέδιο που έχει προταθεί στη Κύπρο, με το διορισμό ενός Διευθυντή του Δικαστικού Συμβουλίου που είναι υπεύθυνο μεταξύ άλλων για την εκπαίδευση των Δικαστών, ο οποίος κατά πάσα πιθανότητα θα είναι μέλος της Δικαστικής υπηρεσίας, ο οποίος θα ασχολείται ωστόσο παράλληλα με τα δικαστικά του καθήκοντα, σε αντίθεση με τον υποδιευθυντή ο οποίος μπορεί να μην είναι μέλος της Δικαστικής υπηρεσίας και ο οποίος θα είναι ο υπεύθυνος για την εκπαίδευση των Δικαστών. Μεταξύ των προκλήσεων που αντιμετωπίζει η Ιρλανδία είναι η χρηματοδότηση, η επιλογή του κατάλληλου προσωπικού και η έλλειψη κτιριακών υποδομών.

- **Αικατερίνη Γ. Μπετσικώκου, Εφέτης Αθηνών και Διδάσκουσα στην Εθνική Σχολή Δικαστών Ελλάδος, η εισήγηση της οποία αφορούσε την Αναγκαιότητα της Σχολής Δικαστών και η διαρκής επιμόρφωση των δικαστών**

Η Εισήγηση της κυρίας **Μπετσικώκου** ανέπτυξε με ιδιαίτερη λεπτομέρεια την ανάγκη εκπαίδευσης των Δικαστών, όχι μόνο αφότου διοριστούν μέλη της Δικαστικής υπηρεσίας αλλά ακόμη και πριν το διορισμό τους, εστιάζοντας στο πρότυπο της Σχολής Δικαστών που λειτουργεί στην Ελλάδα, χώρα που ανήκει παραδοσιακά στο ηπειρωτικό δίκαιο.

Όπως ανέφερε η κυρία **Μπετσικώκου** «η εκπαίδευση των Δικαστών δεν είναι μόνο απλή μετάδοση νομικών εννοιών ούτε μόνο με τη μηχανική επανάληψη συνηθειών και πρακτικών του δικαστικού μηχανισμού». Όπως ανέφερε η εκπαίδευση των Δικαστών «Απαιτεί την ικανότητα κατανόησης του περιβάλλοντος εντός του οποίου λειτουργούν δικαστές και εισαγγελείς. Ικανότητα, δεοντολογικά ορθή συμπεριφορά, σεβασμός της δικαστικής ανεξαρτησίας, αμεροληψία, εχεμύθεια και δέουσα κατανόηση της ανθρώπινης και κοινωνικής πραγματικότητας με την οποία αλληλοεπιδρά το δικαστικό σύστημα, είναι στοιχεία που πρέπει απαραίτητως να διαθέτει ένας καλός δικαστής ή εισαγγελέας.»

Οι πιο πάνω ανάγκες καθιστούν απαραίτητη την υιοθέτηση μιας αρχικής εκπαίδευσης η οποία δεν θα είναι αποκλειστικό μέρος των εσωτερικών δομών του ίδιου του

δικαστικού συστήματος, δημιουργώντας μια «*αυτοαναφορική διαδικασία*» αλλά αντίθετα η αρχική εκπαίδευση θα πρέπει να βρίσκεται στο «*μεταίχμιο του δικαστικού μηχανισμού και της εξωτερικής κοινωνίας*». Η κυρία **Μπετσικώκου** ανέφερε ότι η τάση στον Ευρωπαϊκό χώρο είναι η ενίσχυση της επαγγελματικής εκπαίδευσης των δικαστών, όχι μόνο με επιμόρφωση των εν ενεργεία αλλά με τη μορφή της εισαγωγικής εκπαίδευσης, όπως ακριβώς γίνεται στην Ελλάδα με την Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών που ιδρύθηκε το 1994, κατόπιν της Συνταγματικής επιταγής του άρθρου 88 παρ. 3 του Συντάγματος που απαιτεί την εκπαίδευση και δοκιμασία των Δικαστών.

Η Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών στην Ελλάδα έχει αναλάβει το ρόλο της εκπαίδευσης και επιμόρφωσης των Δικαστικών Λειτουργιών, ήτοι Δικαστών και Εισαγγελέων. Κατά την κυρία **Μπετσικώκου** η Εθνική Σχολή Δικαστικών Λειτουργιών έθεσε συγκεκριμένους στόχους που ανταποκρίνονται στα σύγχρονα πρότυπα. Συγκεκριμένα, έχουν τεθεί οι εξής στόχοι, οι οποίοι παρατίθενται αυτούσιοι:

- (1) Η καλλιέργεια δημοκρατικού ήθους, τη πίστη δηλαδή του Δικαστή στις αρχές του δημοκρατικού πολιτεύματος, στα δικαιώματα και τις ελευθερίες, στο κράτος δικαίου, στην αξία του ανθρώπου, καθώς και στο βασικό συστατικό στοιχείο της δημοκρατίας που είναι ο πλουραλισμός των ιδεών, των απόψεων, των ιδεολογιών και ο σεβασμός στη διαφορετικότητα. Για την καλλιέργεια του δημοκρατικού και δικαστικού ήθους ο δικαστής πρέπει να είναι ένας άνθρωπος ανοιχτών οριζόντων, που έχει επαφή με την κοινωνία, παραστάσεις ζωής και ευρύτερα ενδιαφέροντα. Είναι αναγκαίο στο περιθώριο της δικαστικής του εργασίας να ενημερώνεται για τις εξελίξεις σε συγγενείς επιστημονικούς κλάδους που εντάσσονται στο χώρο των κοινωνικών επιστημών αλλά και να ενδιαφέρεται για εκδηλώσεις της πνευματικής ζωής. Όλες αυτές οι εξωνομικές ενασχολήσεις, οι οποίες πρέπει να εντάσσονται στη ζωή του κατά τρόπο ισορροπημένο και σταθμισμένο με τα δικαστικά του καθήκοντα, πλουτίζουν τη σκέψη του, οξύνουν την κρίση του, του προσφέρουν κοινωνικές παραστάσεις, επιστημονικές γνώσεις χρήσιμες για την ερμηνεία του δικαίου αλλά και για την κατάστρωση του πραγματικού των υποθέσεων.
- (2) Η διαμόρφωση προγράμματος σπουδών της εισαγωγικής εκπαίδευσης, κατά τρόπο που να συμβαδίζει με τον επαγγελματικό χαρακτήρα της. Τούτο σημαίνει καλλιέργεια της κριτικής σκέψης, μετάδοση των τεχνικών επεξεργασίας των υποθέσεων, ορθή διατύπωση του δικανικού συλλογισμού στον προφορικό και γραπτό λόγο, εμπειριστατωμένη αιτιολόγηση των αποφάσεων, με τις αναγκαίες αναφορές στη θεωρία και το δόγμα της νομικής επιστήμης. Πράγματι σε ένα μεγάλο βαθμό, έχει ανατραπεί το προφίλ του δικαστή, που αγκιστρωμένος στην τυπική εφαρμογή του νόμου και θαμμένος στις δικογραφίες απομονώνεται από το κοινωνικό γίνεσθαι. Αυτή η εσφαλμένη αντίληψη ότι οι δικαστές/εισαγγελείς

λαμβάνουν απόφαση απλώς και μόνον βάσει δικανικού συλλογισμού έχει ανατραπεί πλέον, εφόσον η εφαρμογή του δικαίου βρίσκεται πλέον διαρκώς αντιμέτωπη με κοινωνικά, οικονομικά, πολιτικά και επιστημονικά ζητήματα και προκλήσεις. Η κατάρτιση του δικαστικού λειτουργού σε νομικά θέματα είναι και παραμένει πάντα σημαντική, καθώς οι νομικές γνώσεις είναι ο πυρήνας της καθημερινότητάς του. Ωστόσο εν μέρει αυτό αποτελεί και προσωπική ευθύνη, μέσω της προσωπικής μελέτης, όμως στη Σχολή Δικαστών με το αντίστοιχο πρόγραμμα σπουδών γίνεται προσπάθεια να εξοικειωθεί και με άλλες επιστήμες απαραίτητες για έναν εφαρμοστή του δικαίου και με την αλληλεπίδραση να αναπτυχθεί η συνδυαστική και κριτική του σκέψη. Τέτοιοι τομείς είναι: Οικολογία, Δικαστική Δεοντολογία, Δικαστική Ψυχιατρική, Πληροφορική, Οικονομική Επιστήμη, Ιστορία της Δικαιοσύνης, Επικοινωνία, σχέσεις του δικαστή με τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Το πρόγραμμα της Σχολής εμπλουτίζεται συνεχώς ενόψει της αναγκαιότητας για την καλύτερη και πληρέστερη «επαγγελματική» εκπαίδευση των νέων δικαστών, η οποία στη σημερινή εποχή καθίσταται επιτακτική όταν αντίστοιχα μεταβάλλονται ταχύτατα οι κοινωνικές και οικονομικές σχέσεις καθώς και τα δεδομένα της τεχνολογίας με αλυσιδωτές επιδράσεις στο χώρο του δικαίου. Ολοι άλλωστε συμφωνούμε ότι καλύτερα αντιμετωπίζεται το χρηματοοικονομικό έγκλημα εάν ο δικαστικός λειτουργός είναι σε θέση να κατανοήσει τουλάχιστον έναν ισολογισμό, ή την πολυπλοκότητα στις αγοραπωλησίες στο ebay μπορεί να τις κατανοήσει καλύτερα ένας καλά διαβασμένος δικαστής του αστικού/εμπορικού δικαίου αν γνωρίζει τουλάχιστον τη λειτουργία του διαδικτύου.

- (3) Η εξοικείωση του δικαστή με την ευρωπαϊκή νομοθεσία και νομολογία. Ο Έλληνας δικαστής πρέπει οπωσδήποτε να συνειδητοποιήσει ότι είναι δικαστής του ενωσιακού δικαίου, της Σύμβασης για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και των άλλων διεθνών συμβάσεων που έχουν κυρωθεί με νόμο και αποτελούν εσωτερικό δίκαιο. Ως εκ τούτου τα ευρωπαϊκά και διεθνή νομικά κείμενα καθώς και η νομολογία των ευρωπαϊκών δικαστηρίων αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινής εργασίας του έλληνα δικαστή και η Σχολή τόσο στην προεισαγωγική όσο και στη συνεχιζόμενη κατάρτιση έδωσε ιδιαίτερο βάρος στην κριτική παρουσίασή τους μέσω μαθημάτων, σεμιναρίων, ημερίδων.
- (4) Η μετάδοση αρχών του δικαστικού management που αναπτύσσεται με ταχείς ρυθμούς σε όλη την Ευρώπη. Πρόκειται για αρχές αποτυπωμένες σε ευρωπαϊκά κείμενα που συμβάλλουν στον εξορθολογισμό διαχείρισης της εργασίας των δικαστών προς όφελος της αποτελεσματικότητας της δικαιοσύνης καθώς και στην οργάνωση της διοίκησης των δικαστηρίων κατά τρόπο που εγγυάται την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία των δικαστηρίων.

Η κυρία **Μπετσικώκου** εστίασε ιδιαίτερα στη σημασία που αποκτά η εκπαίδευση σε Δικαστές που διορίζονται για πρώτη φορά, αφού η πηγή της γνώσης τους δεν πρέπει να είναι οι πανεπιστημιακές γνώσεις και οι πρώτες υποθέσεις με «*αυτονόητα λάθη χειρισμών και απειρίας*» ή «*στις εμπειρίες παλαιότερων συναδέλφων με τις ίδιες αδυναμίες [..]*». Η εκπαίδευση τους μέσα από τις Σχολές Δικαστών τους βοηθά να αντιμετωπίσουν τις γνώσεις τους μέσα από διαφορετικό πρίσμα, λαμβάνοντας υπόψη τα συγκεκριμένα δεδομένα επί πραγματικών υποθέσεων, με την πρακτική εμπειρία να αποκτά ιδιαίτερη σημασία. Πρακτική εμπειρία σημαίνει για την κυρία **Μπετσικώκου** η παρακολούθηση διαδικασίας σε ακροατήρια, με συμμετοχή τους σε εικονικές δίκες, με ολιγοήμερη θητεία σε υπηρεσίες του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους αλλά και άλλων δημοσίων υπηρεσιών (Αστυνομία, ΔΕΕ κλπ), με την επαφή –συνεργασία με άλλους επαγγελματίες γνωστικών αντικειμένων για την καλύτερη εφαρμογή του δικαίου σε πραγματικές υποθέσεις.

Όσο αφορά την αποστολή της Σχολής σε ζητήματα επιμόρφωσης η κυρία **Μπετσικώκου** σημείωσε ότι κεντρικό ρόλο αποκτά η διοργάνωση συνεδρίων και ημερίδων μεταξύ Ελλήνων δικαστικών λειτουργών με, μεταξύ άλλων, αλλοδαπούς δικαστικούς λειτουργούς, εισαγγελείς και πανεπιστημιακούς για την ανταλλαγή απόψεων, εμπειριών και σκέψεων που να αφορούν τόσο τη νομική επιστήμη όσο και ευρύτερα τις κοινωνικές επιστήμες, τις πολιτικές επιστήμες κ.α. Περαιτέρω η συζήτηση και συνεργασία με Δικηγορικούς Συλλόγους και φορείς του δημοσίου είναι προς τη σωστή κατεύθυνση.

Συμπερασματικά η κυρία **Μπετσικώκου** σημείωσε ότι η Σχολή Δικαστών έχει καθήκον απέναντι στη κοινωνία και τον κάθε πολίτη ξεχωριστά να μην μεταδίδει μόνο νομικές γνώσεις αλλά να καλλιεργεί ιδανικά, ιδέες, σκέψεις και απόψεις για τον άνθρωπο και τον κόσμο, ανοίγοντας διαύλους επικοινωνίας με τους ανθρώπους των γραμμάτων και των τεχνών, ενώ όπως χαρακτηριστικά ανέφερε «*η εποχή που ζούμε δεν αφήνει περιθώρια πειραματισμών με το θεσμό της δικαιοσύνης. Η Δικαιοσύνη χρειάζεται κύρος και δύναμη καθώς οι πολίτες χρειάζονται τη συνδρομή της.*»

- **Πέτρος Αλικάκος, Πρόεδρος Πρωτοδικών Αθηνών, η εισήγηση του οποίου είχε ως θέμα την δικαστική εκπαίδευση στην Ελλάδα, Ιστορία παρόν και προοπτικές**

Η Εισήγηση του κύριου **Αλικάκου** εστίασε στη δομή και τον τρόπο λειτουργίας της Σχολής Δικαστών στην Ελλάδα, που έχει έδρα τη Θεσσαλονίκη, τονίζοντας πως χρηματοδοτείται κυρίως από την ΕΕ, γεγονός που συμβάλει σημαντικά στο να μην υπεισέρχεται η εκτελεστική εξουσία. Εξέφρασε την άποψη πως δικαστές και εισαγγελείς οφείλουν να επιμορφώνονται από κοινού, ενώ τάχθηκε υπέρ της στενής συνεργασίας εισαγγελέων, δικαστών και αστυνομικών.

Όπως ανέφερε ο κύριος **Αλικάκος** τα κριτήρια καθορισμού του Διοικητικού Συμβουλίου της Σχολής είναι συγκεκριμένα αφού προεδρεύει ο αρχαιότερος εκ των τριών Προέδρων των Ανωτάτων Δικαστηρίων, ενώ μετέχουν και Δικηγόροι, καθηγητές, εγνωσμένου κύρους επιστημονικές οργανώσεις, εκπρόσωποι συνδικαλιστικών Ενώσεων δικαστικών λειτουργών.

Συμπεράσματα εκδήλωσης

Η ίδρυση της Σχολής Δικαστών στη Κύπρο θα αποτελέσει ένα βήμα προς την σωστή κατεύθυνση, στη βάση των προτύπων και των εμπειριών που ισχύουν σε άλλα κράτη. Η ευρύτητα του Νομοσχεδίου αφήνει ευρεία διακριτική ευχέρεια στα μέλη που θα την αποτελούν.

Το γεγονός αυτό παρέχει μιας πρώτης τάξης ευκαιρία στη δημιουργία μιας Σχολής Δικαστών, η οποία «θα μάθει» από τα λάθη αντίστοιχων Σχολών του εξωτερικού, ενώ η υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών δεν τροχοδρομείται από «άτεγκτες» διατάξεις του σχετικού Νομοσχεδίου.

Συμπερασματικά διαπιστώνεται, ότι η επιλογή των κατάλληλων προσώπων, η υλικοτεχνική και οικονομική υποστήριξη θα είναι οι βασικές προκλήσεις, τις οποίες θα αντιμετωπίσει η Σχολή Δικαστών στη Κύπρο κατά τα πρώτα της βήματα. Ουσιαστικό ρόλο αναμένεται να διαδραματίσει ο Διευθυντής της Σχολής Δικαστών, ο οποίος με τις εισηγήσεις του θα θέσει τα θεμέλια της Σχολής Δικαστών, ιδιαίτερα κατά τα πρώτα χρόνια λειτουργίας της.

Έχοντας υπόψη την ευρύτητα της διατύπωσης του Νομοσχεδίου, το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο θα κληθεί να θέσει και να καθιερώσει τον βηματισμό της Σχολής Δικαστών, καθιερώνοντας συνεργασίες με ακαδημαϊκούς και επαγγελματίες, ανοίγοντας διάλογο με τη κοινωνία και επιστήμες επάλληλες της νομικής, παρέχοντας με τον τρόπο αυτό πολύπλευρη εκπαίδευση προς τους Δικαστικούς.

Τέλος, η υιοθέτηση στόχων, θα καταστεί καταλύτης στη περαιτέρω εξέλιξη της Σχολής Δικαστών. Το υφιστάμενο Νομοσχέδιο δεν αποκλείει την υιοθέτηση εισαγωγικής εκπαίδευσης, ενώ η διαμόρφωση ενός σύγχρονου εκπαιδευτικού προγράμματος που σχετίζεται με τις νέες και υφιστάμενες τεχνολογίες, αλλά και η υιοθέτηση σύγχρονων μεθόδων μάθησης με τη παροχή κατάλληλου υλικού θα συμβάλει στη βελτίωση της απόδοσης της δικαιοσύνης στην Κύπρο, αναβαθμίζοντας το κύρος και την εμπιστοσύνη του λαού στους μηχανισμούς απόδοσης της δικαιοσύνης.

Το παρόν σημείωμα συντάχθηκε από τη Μονάδα Δικονομικών Μελετών του Τμήματος Νομικής του Πανεπιστημίου Λευκωσίας, σε συνεργασία με τους δικηγόρους Χρίστο Στρόππο και Χάρη Ανδρέου.

Υποστηρικτές εκδήλωσης

michaelkyprianou
— Advocates - Legal Consultants

ELIADES & PARTNERS
Advocates - Tax & Business Consultants

HARRIS ■ KYRIAKIDES

UNIC

Μονάδα
Δικονομικού Δικαίου

Επικοινωνία

Διεύθυνση:

Λεωφόρος Μακεδονίτισσας 46, CY-2417

Τ.Θ 24005, CY-1700

Λευκωσία, Κύπρος

Τηλέφωνο:

+357 22 842 450

Email:

procedurallawunit@unic.ac.cy

